

Nyolc kötetben a szegedi tudományosság

A szerkesztők a *Szegedi Egyetemi Tudástár* könyvsorozat elindításával történeti előzmények és kortárs példák nélküli feladat megvalósításába kezdtek. Az elkészült *nyolc kötet* közel két és félezer oldalon mutatja be a Szegedi Tudományegyetem múltjának képeit; Nobel-díjas tudósának, Szent-Györgyi Albertnek szellemi örökségét; s jelenének gazdagságát, az itt folyó kutatások minőségét, nemzetközi távlatait. Ez a vállalkozás kiegészíti egy másik sorozat témáját. A Szegedi Egyetemi Kiadó gondozásában megjelenő könyvsorozat a szegedi felsőoktatási intézmény és elődei történetét dolgozza fel: az 1581 és 1872 közötti korszakot tárgyaló első kötete 2011-ben megjelent, a második, a „kolozsvári” kötet munkálatai pedig az egyetemtörténeti bizottság irányításával jelenleg folynak.

A *Szegedi Egyetemi Tudástár* nyolc kötete azonos szerkesztői elvek, kiegyenlített terjedelem és tipográfiai jellemzők szerint készült. A belső tartalom kronológiai rendje szerint (a kötetek számozása nem ezt követi) a történelmi térről szól a *képeskönyv*. Az épületekről, Kolozsvárról és Szegedről, a két városról, ahol az *alma mater studiorum* az elmúlt négyszázharminchárom éven keresztül működött, ezer szállal kapcsolódva a földrajzi hely adottságaihoz, az ott működő más intézményekhez. Ez a képeskönyv sok minden egyebet is megmutat: híres professzorokat, laboratóriumokat, könyvtárakat, különböző élethelyzeteket. A fotókhoz kapcsolt, magyar és angol nyelvű képaláírásokban a legszükségesebbre szorítva a bemutatásokat.

Az 1920-as, 1930-as évekkel az egyetem szegedi életébe igazi virágkor köszöntött be: a támogató politikai környezetnek, elsősorban Klebelsberg Kunónak és az itt végzett munka színvonalának köszönhetően a nemzetközi figyelem középpontjába került mindaz a tudományos és művészi tevékenység, ami a Tisza partján folyt. Ennek csúcspontját Szent-Györgyi Albert tevékenysége jelentette. A *Szegedi Egyetemi Tudástár* sorozatban *három kötet* is az övé, *Szent-Györgyi Albertről* szól. A szakmai élvonal és nagyvilág felé ívelő *híd* szerepét szeretnénk érzékeltetni azzal, hogy egymás után közzétesszük a Délmagyarország és a New York Times napilapban róla megjelent írásokat. Időben és térben *előre* mutató itteni jelentőségét pedig azzal, hogy sokoldalúan elemezzük Szent-Györgyinek a biológián és az orvostudományon messze túlmutató működése eddig alig ismert vagy ismeretlen dimenzióit. Ezért szerveztük 2012 őszén, a Nobel-díj átvételének 75. évfordulóján szabadegyetemi sorozatunkat, amelynek anyaga most nyomtatásban itt jelenik meg – magyar és angol nyelven. Így a diplomata, a sportember, a filozófus-költő is előttünk

áll, aki kutatásaival a fizika területén való ismereteink fejlődéséhez is hozzájárult. Olyan kérdéseket feszegetett – mint Szabó Gábor fizikus, akadémikus, az SZTE rektora tanulmányában kimutatja –, amelyek vizsgálata a most épülő nagyberuházás, az Extreme Light Infrastructure (ELI), az ELI-ALPS Lézeres Kutatóközpont számára is kihívás lehet.

A *Szegedi Egyetemi Tudástár* teljes vállalkozásának a fele, *négy kötet* a jelenről szól, *a szegedi egyetemen most folyó tudományos tevékenységről*. E négy kötet általános jellemzője a népszerűsítő szándék, vagyis az itt bemutatott kutatási irányok, eredmények különösebb szakmai előismeretek nélkül is jól megismerhetők, és nagyon hasznos tudást nyújtanak a legkülönbözőbb területekről. A szerkesztők és a szerzők akaratán túlmenően ez volt a vállalkozás megvalósításának anyagi hátterét képező Támop disszeminációs pályázat elvárása is.

A nemzetközi szakma általában öt nagy tudományterületet különböztet meg. Ezek közül a Szegedi Tudományegyetemen négyben folyik doktori (PhD) képzés, összesen tizenkilenc iskolában. A tudományos kutatások és eredmények minél hitelesebb bemutatása érdekében a doktori iskolák vezetőinek, legtekintélyesebb kutatóinknak a segítségét kértük. Így állt össze a négy tudományterületi kötet tartalma.

Az alapvető hasonlóságokon túlmenően a Szegedi Egyetemi Tudástár tudományterületi köteteinek egyes részei különböző szerkesztési elvek és módszerek szerint készültek. Az *élő természettudományról* szóló könyvben az egyes professzorok maguk adnak áttekintést intézetük kutatási témáiról, munkájuk fő mozzanatairól. Az *élettelen természettudományi, illetve a bölcsész- és társadalomtudományi kötetben* a szerzők más szempont szerint közelítették meg a bemutatás feladatát. Itt olyan tanulmányok olvashatók, amelyek általános érvénnyel tárgyalnak időszerű, az egyetem szempontjából reprezentatív témaköröket, bennük a mai embert leginkább érdeklő kérdések és válaszok fogalmazódnak meg népszerűen, de a legmagasabb tudományos igényeknek is megfelelően.

Szerkesztőként nem gondoljuk, hogy a Szegedi Tudományegyetem kutatói munkájáról itt felmutatott képben minden fontos törekvésnek, eredménynek helyet tudtunk biztosítani, s azt sem, hogy nem lehetett volna ennél hitelesebb képet nyújtani szakmai valóságunkról. Az olvasót arra kérjük, azt tekintse, ami a kötetben benne van, s ne azt, ami terjedelmi és válogatási szempontokra visszavezethető okokból hiányzik belőle! A már nem lévő és a még nem lévő határán, a jelennek szerettünk volna tartalmat adni, az elődök iránti tisztelettel és az utódok felé tekintő várakozással.

2014. november

A Szegedi Egyetemi Tudástár szerkesztői